

379

Besluit van 30 juni 1992, houdende regelen betreffende de veiligheid van machines

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 13 december 1991, VVP/P-U 692408, gedaan in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

Overwegende, dat het, gelet op richtlijn 89/392/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1989, inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lid-staten betreffende machines (PbEG L 183) en richtlijn 91/368/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 juni 1991 tot wijziging van richtlijn 89/392/EEG (PbEG L 198), noodzakelijk is regels te stellen ten aanzien van de veiligheid van machines;

Gelet op de artikelen 4, eerste lid, onderdeel a, 8, onderdelen a, b en c, 11, 12, 13 en 14 van de Warenwet (Stb. 1988, 360);

Gezien het advies van de Adviescommissie Warenwet van 18 september 1991, nr 14403/(41)5;

De Raad van State gehoord (advies van 14 april 1992, nr. W13.92.0006);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 12 juni 1992, VVP/P 921207, uitgebracht in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

1. In dit besluit wordt verstaan onder:

a. machine:

1° een samenstel van onderling verbonden onderdelen of organen waarvan er ten minste één kan bewegen, alsmede in voorkomend geval van aandrijfmechanismen, bedienings- en vermogensschakelingen en dergelijke, die in hun samenhang bestemd zijn voor onder meer de verwerking, bewerking, verplaatsing en verpakking van een materiaal, alsmede een combinatie van dergelijke samenstellingen welke bestemd zijn om in samenhang te functioneren;

2° een verwisselbaar uitrustingsstuk waardoor de functie van de machine, bedoeld onder 1°, wordt gewijzigd, en dat op de markt is gebracht om door de bediener zelf aan een machine of een aantal

verschillende machines, dan wel aan een trekker te worden gekoppeld, voor zover dit uitrustingsstuk geen vervangingsonderdeel of werktuig is;

3° elke combinatie van de onder 1° en 2° genoemde machines.

b. richtlijn: de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1989 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lid-staten betreffende machines (89/392/EEG) (PbEG L 183), zoals deze is gewijzigd door de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 juni 1991 (91/368/EEG) (PbEG L 198).

c. de Gemeenschap: het grondgebied waarop het op 25 maart 1957 te Rome tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (Trb. 1957, 74 en 91), laatstelijk gewijzigd door de op 17 en 28 februari 1986 te Luxemburg tot stand gekomen Europese Akte (Trb. 1986, 63), van toepassing is.

2. Dit besluit is niet van toepassing op:

1° machines, bestemd voor uitsluitend beroepsmatige toepassing;

2° machines, waarvan de risico's hoofdzakelijk van elektrische oorsprong zijn;

3° andere, door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan te wijzen machines, welke de richtlijn uitzondert van haar werkingssfeer.

Artikel 2

1. Het is verboden machines te verhandelen, die niet voldoen aan de eisen, gesteld bij of krachtens dit besluit.

2. Het is verboden machines te verhandelen anders dan met inachtneming van de voorschriften bij of krachtens dit besluit gesteld met betrekking tot de aanduiding en het bezigen van vermeldingen.

Artikel 3

Machines dienen zodanig te zijn samengesteld en zodanige eigenschappen te hebben alsmede van zodanige vermeldingen te zijn voorzien, dat zij bij gebruik overeenkomstig hun bestemming geen gevaar opleveren voor de veiligheid van personen, huisdieren en goederen. Zij dienen daartoe te voldoen aan de in bijlage 1 van de richtlijn opgenomen eisen.

Artikel 4

Machines die voldoen aan de door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangewezen normen, en die met inachtneming van de procedures, genoemd in artikel 5, zijn voorzien van een EG-merkteken en vergezeld gaan van de EG-verklaring van overeenstemming, worden vermoed te voldoen aan het in artikel 3, tweede volzin, bepaalde.

Artikel 5

1. Machines dienen te zijn voorzien van de in bijlage III van de richtlijn bedoelde aanduiding, houdende het EG-merkteken, en vergezeld te gaan van de in bijlage II van de richtlijn bedoelde EG-verklaring van overeenstemming, bestaande uit de in die bijlage aangegeven onderdelen voor zover deze van toepassing zijn.

2. De in het eerste lid bedoelde aanduiding mag uitsluitend worden gebezigd:

a. voor machines welke niet genoemd worden in bijlage IV van de richtlijn, indien de in de gemeenschap gevestigde fabrikant, diens in de Gemeenschap gevestigde gemachtigde of, indien zij geen van beide binnen de Gemeenschap zijn gevestigd, de importeur die de machines binnen de Gemeenschap brengt, de in bijlage V van de richtlijn onder punt 3, onderdelen a en b, bedoelde documenten heeft samengesteld met inachtneming van het onder punt 4 van laatstgenoemde bijlage bepaalde;

b. voor machines welke genoemd worden in bijlage IV van de richtlijn en waarvan de vervaardiging plaatsvindt met inachtneming van de in artikel 4 bedoelde normen, indien een van de onder a genoemde personen:

1. het in bijlage VI, onder punt 2, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn genoemde technische constructiedossier heeft samengesteld en ter bewaring heeft doen toekomen aan een door Onze Minister in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid daartoe aangewezen instantie en daarvan bericht van ontvangst van deze instantie heeft verkregen, hetzij;

2. het in bijlage VI, onder punt 2, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn genoemde technische constructiedossier heeft samengesteld en doen toekomen aan een door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid daartoe aangewezen instantie en deze instantie een schriftelijke verklaring heeft afgegeven, inhoudende dat volgens voornoemd dossier de in artikel 4 bedoelde normen juist zijn toegepast en voor het overige het dossier in overeenstemming is met het dienaangaande in bijlage VI, onder punt 2, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn bepaalde, hetzij;

3. een EG-type-onderzoekverklaring zoals bedoeld in bijlage VI van de richtlijn heeft verkregen van een door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid daartoe aangewezen instantie;

c. voor machines welke zijn genoemd in bijlage IV van de richtlijn en waarvan de vervaardiging niet of slechts ten dele plaatsvindt met inachtneming van de in artikel 4 bedoelde normen dan wel bij de vervaardiging waarvan dergelijke normen weliswaar in acht worden genomen maar op het moment van vervaardiging van de machines deze normen niet alle van toepassing zijnde fundamentele eisen, opgenomen in bijlage I van de richtlijn, betreffen, indien een van de onder a genoemde personen een EG-type-onderzoekverklaring zoals bedoeld in bijlage VI van de richtlijn heeft verkregen van een door Onze Minister in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangewezen instantie.

3. Voor een aanwijzing als bedoeld in het tweede lid, onder b, de punten 1 tot en met 3, en c, komen slechts in aanmerking instanties die voldoen aan de in bijlage VII van de richtlijn neergelegde voorwaarden. Onze Minister kan in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nadere voorwaarden stellen.

4. Als aangewezen instanties, bedoeld in het tweede lid, onder b, de punten 1 tot en met 3, en c, worden aangemerkt instanties die in het kader van de richtlijn door andere lidstaten van de Gemeenschap bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen zijn aangemeld en waarvan de namen door de Commissie zijn gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

5. In de in het eerste lid genoemde EG-verklaring van overeenstemming wordt voor wat betreft het onderwerp overeenstemming:

a. indien de verklaring betrekking heeft op machines waarvoor:

1. de in het tweede lid, onder a, bedoelde procedure is gevolgd, dan wel

2. de in het tweede lid, onder b, punt 1 en 2, bedoelde procedures zijn gevolgd, uitsluitend vermeld dat overeenstemming bestaat met de fundamentele eisen, opgenomen in bijlage I van de richtlijn bestaat.

b. indien de verklaring betrekking heeft op machines waarvoor:

1. de in het tweede lid, onder b, punt 3, bedoelde procedure is gevolgd, dan wel,

2. de in het tweede lid, onder c, bedoelde procedure is gevolgd, de overeenstemming vermeld met het type waarvoor een EG-type-onderzoekverklaring is verkregen.

6. Voor wat betreft machines waarvoor:

a. de in het tweede lid, onder b, punt 1, bedoelde procedure is gevolgd, zijn punt 5, eerste volzin, en punt 7 van de bijlage VI van de richtlijn van overeenkomstige toepassing;

b. de in het tweede lid, onder b, punt 2, bedoelde procedure is gevolgd, zijn de punten 5, 6 en 7 van bijlage VI van de richtlijn van overeenkomstige toepassing.

7. Onverminderd het tweede lid, mogen en moeten machines waarop mede het Warenwetbesluit elektrotechnische producten van toepassing is, uitsluitend van de in het eerste lid genoemde aanduiding, houdende het EG-merkteken, zijn voorzien, indien deze machines voldoen aan het bij of krachtens het Warenwetbesluit elektrotechnische producten bepaalde.

Artikel 6

1. De in artikel 5, eerste lid, bedoelde aanduiding moet duidelijk leesbaar en onuitwisbaar op de machine zijn aangebracht.

2. Ten aanzien van machines mogen geen vermeldingen, vaststellingen of aanduidingen worden gebezigd, welke met de in artikel 5, eerste lid, bedoelde aanduiding kunnen worden verward.

Artikel 7

Indien één van de bijlagen van de richtlijn, waarnaar in dit besluit wordt verwezen, wordt gewijzigd, dan wel indien een specifieke communautaire richtlijn als bedoeld in artikel I, vierde lid, van de richtlijn wordt vastgesteld of gewijzigd, maakt Onze Minister dit bekend in de Nederlandse Staatscourant; hij vermeldt daarbij met ingang van welke datum de wijziging moet worden toegepast met betrekking tot welke machines.

Artikel 8

Dit besluit kan worden aangehaald als: Warenwetbesluit machines.

Artikel 9

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 1993, met dien verstande dat machines die voor de datum van inwerkingtreding voor het eerst zijn verhandeld en die voldoen aan de van toepassing zijnde regeling zoals die luidde direct voor de inwerkingtreding van dit besluit, nog tot 31 december 1994 mogen worden verhandeld.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 11 augustus 1992, nr. 153

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 30 juni 1992

Beatrix

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons

Uitgegeven de *zestiende* juli 1992

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Bij besluit van 14 juni 1989 heeft de Raad van de Europese Gemeenschappen richtlijn 89/392/EEG inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lid-staten van de EEG betreffende machines vastgesteld. In de richtlijn wordt voor het begrip machine een zo algemene definitie gebezigd, dat een grote variëteit aan producten onder het toepassingsgebied ervan valt. De richtlijn voorziet in de veiligheid van ontwerp en productie van zowel machines die bestemd zijn voor gebruik in de arbeidssfeer als machines die worden toegepast in de huishoudelijke sfeer.

Dit besluit, dat op basis van de primair door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur beheerde Warenwet uitvoering geeft aan de richtlijn, is niet van toepassing op machines, specifiek bestemd voor gebruik uitsluitend in de arbeidssfeer. Voor die categorie machines wordt door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitvoering gegeven aan de richtlijn door middel van een algemene maatregel van bestuur op basis van de onder meer hiertoe te wijzigen Wet op de gevaarlijke werktuigen.

Voor deze tweedeling van uitvoering van de richtlijn is gekozen teneinde op deze wijze tot een optimale betrokkenheid van zowel beleid als toezicht van de genoemde ministeries met betrekking tot de onder hun verantwoordelijkheid vallende machines en daarmee samenhangende typische risicofactoren te kunnen komen. Daarnaast is geconstateerd dat de richtlijn regels stelt, welke niet alle op zowel machines bestemd voor gebruik door consumenten als machines bestemd voor de arbeidssfeer van toepassing zijn. Zo geeft de richtlijn voorschriften met betrekking tot het ingebruiknemen van machines. In dit verband kan worden gedacht aan machines die op de werkplek worden samengesteld. Ook is sprake van een bijzondere status in de handelsfase voor die machines welke in de gebruiksfase tot één nieuwe machine zullen worden opgebouwd. Dergelijke voorschriften beperken zich in hun toepassing tot machines, specifiek en uitsluitend bestemd voor de arbeidssfeer.

Dit onderscheid in van toepassing zijnde regels van de richtlijn al naar gelang de bestemming van machines, maakt de uitvoering van de richtlijn door middel van één besluit ook tot een minder wenselijke.

Een onderscheid met betrekking tot de bestemming van machines en de hiermee van toepassing zijnde bepalingen zou in dit besluit onvermijdelijk zijn ten gevolge van het bovenstaande. Implementatie van de richtlijn door middel van één besluit zou derhalve een samenhang van voorschriften met betrekking tot machines suggereren, welke er in werkelijkheid slechts ten dele is. Een en ander komt de duidelijkheid en inzichtelijkheid van de wetgeving niet ten goede. Derhalve is verkozen die onderdelen van de richtlijn welke zich in hun toepassing beperken tot machines uitsluitend dan wel mede bestemd voor gebruik in de privé-sfeer, in onderhavig besluit onder te brengen en de bepalingen van de richtlijn die zich uitsluitend dan wel mede richten op machines in de arbeidssfeer, in een besluit op basis van de te wijzigen Wet op de gevaarlijke werktuigen.

Opgemerkt wordt dat tengevolge van bovenstaande tweedeling sprake zal zijn van een overlapping tussen de werkingssferen van de twee

besluiten in kwestie. Machines die zowel door consumenten als in de arbeidssfeer worden toegepast, moeten voldoen aan de produkteisen van beide besluiten. Dit behoeft geen bezwaar te zijn nu de te stellen produkteisen aan de machines in beide besluiten identiek zullen zijn. Tussen de toezichthoudende instanties van de betrokken ministeries zullen voor deze categorie machines zodanige werkafspraken worden gemaakt dat ieder der instanties zich in de praktijk zal richten op die machines waarop zij in de praktijk het meest is afgestemd, zowel naar deskundigheid als ook naar de wijze waarop in de regel toezicht wordt gehouden. Een relevant gegeven voor dit laatste wordt onder meer gevormd door de handelskanalen waarin bedoelde machines verkeren. Deze kanalen variëren al naar gelang het type machine in kwestie en wijzigen zich ook in de loop der tijd. In dit verband kan bijvoorbeeld de marktuitbreiding van professionele machines naar de doe-het-zelf-sector worden genoemd. Deze machines werden in eerste instantie voor het merendeel slechts aangetroffen in het handelskanaal tussen leverancier (fabrikant) en professionele gebruiker. Meer en meer worden deze en aanverwante machines tevens in de handelskanalen voor de consument aangetroffen, zoals in de bekende doe-het-zelf-centra. Op deze verlegging van handelskanalen moet door het toezicht adequaat kunnen worden gereageerd. Dit stelt eisen aan de flexibiliteit van het toezicht terzake. Aan beide toezichthoudende diensten zal op basis van zowel de Warenwet als de Wet op de gevaarlijke werktuigen toezichthoudende bevoegdheid worden toegekend. Aldus zullen de diensten te allen tijde in staat zijn passende, mogelijk complementaire maatregelen te treffen jegens voornoemde overlap-categorie en zullen geen leemten in het toezicht kunnen ontstaan.

In het voorliggende besluit wordt veelvuldig verwezen naar de in de richtlijn in detail beschreven procedures welke door fabrikant of diens gemachtigde binnen de EEG in acht dienen te worden genomen, willen zij hun waren rechtmatig kunnen verhandelen binnen de EEG. Derhalve zal voor een beter begrip van het bepaalde in het besluit in het navolgende eerst worden ingegaan op inhoud en systematiek van de richtlijn.

2. Richtlijn 89/392/EEG

Richtlijn 89/392/EEG beoogt de in verscheidene lid-staten bestaande dwingende voorschriften inzake het vereiste veiligheidsniveau van machines te harmoniseren om aldus het vrije handelsverkeer van deze waren binnen de Europese Gemeenschappen te bevorderen.

De richtlijn draagt hiermee in een belangrijke mate bij aan de realisatie van de interne markt in 1992. De nationale voorschriften hebben niet alleen betrekking op uiteenlopende produkteisen, maar betreffen ook vaak de wijze waarop door de fabrikant moet worden bevorderd dat zijn produkten ook werkelijk voldoen aan de gestelde eisen. Het betreft hier onder meer de per lid-staat verschillende deponerings- en certificeringsprocedures. Per lid-staat verschillende produkteisen en procedures kunnen ernstige handelsbelemmeringen betekenen.

De richtlijn behoort tot de categorie van de zogenaamde «nieuwe aanpak»-richtlijnen. Deze categorie richtlijnen volstaat voor wat betreft het stellen van produkteisen met in algemene bewoordingen geformuleerde voorschriften. Deze voorschriften worden in de richtlijn fundamentele eisen genoemd. In de onderhavige richtlijn zijn zij opgenomen in bijlage I. Aan deze eisen dienen alle in de EEG te verhandelen machines te allen tijde te voldoen. In de richtlijn worden derhalve ten algemene geen gedetailleerde technische specificaties aangetroffen. De leidende gedachte bij deze «nieuwe aanpak» is, dat op deze wijze de voltooiing van de interne markt op snelle(re) wijze kan worden gerealiseerd. De

lid-staten behoeven zich immers in hun besluitvorming met betrekking tot de vaststelling van de richtlijn niet langer het hoofd te breken over technische specificaties.

De fundamentele eisen zijn naar hun aard vrij abstract. Om ze «hanteerbaarder» te maken voor de justitiabele – bijvoorbeeld voor de fabrikant van de betrokken waar – worden in opdracht van de Commissie van de Europese Gemeenschappen door de particuliere Europese normalisatie-lichamen CEN en CENELEC, Europese geharmoniseerde normen, d.w.z. gedetailleerde technische specificaties, ontwikkeld en vastgesteld.

Ingevolge de «nieuwe aanpak»-filosofie worden waren die met inachtneming van deze Europese normen zijn vervaardigd, vermoed te voldoen aan de fundamentele eisen van de richtlijn. Deze waren zullen dus in beginsel vrije toegang tot de markten der lid-staten hebben.

Dat het hier echter om niet meer dan een door de autoriteiten der lid-staten weerlegbaar vermoeden gaat, vloeit voort uit de aard van een norm. Een norm beoogt immers altijd een momentopname van een veiligheidsniveau te geven, gezien onder meer de op dat moment bestaande stand van de techniek, en is daarnaast een resultante van particulier overleg. Een lid-staat kan derhalve, indien zij van mening is dat een produkt dat wel met inachtneming van de Europese normen is vervaardigd, niet overeenstemt met de desbetreffende fundamentele eisen, tegen dit produkt optreden.

Duidelijk moge echter zijn dat het vervaardigen met inachtneming van Europese normen voor fabrikanten in de regel een redelijke zekerheid biedt dat de produkten voldoen aan de gestelde fundamentele eisen. Nавolging van deze normen is echter niet verplicht: men kan ook aan de fundamentele eisen voldoen zónder de bedoelde normen in acht te nemen.

Complementair aan deze produkteisen introduceert de richtlijn een aantal procedures die door de fabrikant in acht dienen te worden genomen, wil hij zijn waar rechtmatig in de EEG kunnen verhandelen. Het betreft hier voorschriften die er toe strekken dat de fabrikant maatregelen treft ter bevordering van de situatie dat de door hem geproduceerde machines te allen tijde overeenstemmen met de fundamentele eisen van de richtlijn. Deze maatregelen verschillen al naar gelang het ingeschatte risico van de machine in kwestie.

De richtlijn maakt daartoe onderscheid tussen machines met een verhoogd risico, die zijn opgenomen in bijlage IV van de richtlijn, en machines zonder een dergelijk risico. Tevens is van belang of bij de ontwikkeling van machines met een verhoogd risico, de geharmoniseerde normen in acht zijn genomen of niet. Bovendien bestaat er in een aantal gevallen een keuze uit te treffen maatregelen: al naar gelang de situatie kunnen de te treffen maatregelen variëren van het bij de fabrikant, diens gemachtigde binnen de EEG gevestigd, dan wel, indien zij geen van beide in de EEG zijn gevestigd, de importeur die de machines in de EEG invoert, voorhanden zijn van een technisch dossier van de machine, tot het voorleggen van een type van de machine aan een onafhankelijke keuringsinstantie voor goedkeuring. De diverse soorten van te treffen maatregelen zullen besproken worden in de artikelsgewijze toelichting.

Iedere machine moet voordat tot verhandeling ervan kan worden overgegaan, zijn voorzien van een door de fabrikant of diens in de EEG gevestigde gemachtigde, opgestelde EG-verklaring van overeen-

stemming en het EG-merkteken. Modellen van zowel verklaring als merkteken zijn opgenomen in bijlagen van de richtlijn. Met de verklaring en het merkteken geeft de fabrikant aan dat zijn machine voldoet aan de fundamentele eisen van de richtlijn. Alleen dan hebben machines in beginsel toegang tot de markten der lid-staten. Verklaring en merkteken mogen uitsluitend worden gebezigd voor machines die niet alleen overeenstemmen met de fundamentele eisen, maar ten aanzien waarvan tevens de voorgeschreven procedures ter bevordering van deze overeenstemming in acht zijn genomen door de fabrikant of gemachtigde.

Alhoewel de richtlijn bewust een zeer algemene definitie voor het begrip machine hanteert, ten einde ook van toepassing te zijn op de resultaten van technische innovatie, treedt zij terug indien en voorzover voor bepaalde categorieën machines of bepaalde risico's van machines specifieke richtlijnen bestaan dan wel tot stand komen. Voorbeelden van bestaande specifieke richtlijnen vormen de richtlijnen op het gebied van de veiligheid van gastoestellen (90/396/EEG), uitgevoerd in het Warenwetbesluit gastoestellen, en de veiligheid van drukvaten van eenvoudige vorm (87/404/EEG), uit te voeren door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in een besluit op basis van te wijzigen Wet op de gevaarlijke werktuigen.

Op de in deze richtlijnen genoemde machines is onderhavige richtlijn niet van toepassing. Hetzelfde geldt voor specifieke richtlijnen die een bepaald risico-aspect, verbonden aan (bepaalde) machines, regelen. Voorliggende richtlijn is niet van toepassing op dat risico-aspect. Dit laatste houdt in dat de richtlijn nog wél van toepassing zal zijn op die machines met betrekking tot andere risico-aspecten dan die welke door voornoemde specifieke richtlijnen worden bestreken.

Een uitzondering op deze systematiek wordt gevormd door de richtlijn inzake de veiligheid van elektrisch materiaal binnen bepaalde spanningsgrenzen (73/23/EEG) (Laagspanningsrichtlijn) waaraan uitvoering is gegeven in het Warenwetbesluit Elektrotechnische Producten. Indien de risico's van machines van hoofdzakelijk elektrische oorsprong zijn, vallen de machines hiermee in hun geheel buiten het toepassingsgebied van 89/392/EEG, dus ook voor wat betreft eventuele andere (rest)risico's. Zijn de risico's niet hoofdzakelijk van elektrische oorsprong, dan is richtlijn 89/392/EEG van toepassing, alsmede de Laagspanningsrichtlijn, alsmede mogelijke andere specifieke richtlijnen met betrekking tot bepaalde risico's. In een dergelijk geval zullen volgens richtlijn 89/392/EEG het EG-merkteken en de verklaring van overeenstemming aangeven dat de machine in kwestie zowel aan de eisen van de richtlijn 89/392/EEG als aan de eisen van de Laagspanningsrichtlijn voldoet.

Adviescommissie Warenwet (ACWW)

Het advies van de ACWW heeft aanleiding gegeven het besluit en de nota van toelichting op een aantal punten te verduidelijken. Zo is thans duidelijk in de toelichting verwoord dat de in artikel 1, tweede lid, ten derde, gegeven bevoegdheid aan de betrokken ministers om categorieën machines aan te wijzen waarop het besluit niet van toepassing is, beperkt is tot die categorieën welke de richtlijn zelf uitzondert van haar reikwijdte. Aldus wordt bewerkstelligd dat van deze ministeriële bevoegdheid slechts gebruik wordt gemaakt ter uitvoering van (wijzigingen van) de richtlijn 89/392/EEG.

Dereguleringsstoets

Dit besluit is aan de hand van de relevante vragen van de beknopte vragenlijst, opgenomen in het Besluit Aanwijzingen inzake de toetsing

van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur (Stcrt. 1985, 18), getoetst op dereguleringsaspecten. Uit deze toetsing is gebleken dat tegen het besluit geen bezwaren bestaan vanuit dereguleringsoogpunt.

II. ARTIKELGEWIJS

In het eerste lid, onder a, van artikel 1 is de brede definitie van het begrip machine uit de richtlijn overgenomen. De in deze bepaling onder 3° genoemde combinatie van de onder 1° en 2° genoemde machines doelt onder andere op de gecombineerde verpakkingen van een aandrijfmachine en de daarbij behorende hulpstukken zoals cirkelzagenhulpstukken, slijpsteen-hulpstukken e.d., zoals deze veel in de doe-het-zelfsector worden aangeboden. Het expliciet noemen van een dergelijke combinatie onder 3° beoogt elke onduidelijkheid over de vraag of op basis van dit besluit kan worden opgetreden tegen deze combinaties bij gebleken onveiligheid van één der componenten, weg te nemen. Ingevolge het hier bepaalde maakt een dergelijke onveiligheid de combinatie tot een onveilige machine.

In het tweede lid vinden we onder 1° een belangrijke beperking van de reikwijdte van het besluit: machines specifiek bestemd voor uitsluitend beroepsmatige toepassing vallen niet onder de werking van dit besluit. Bewust is gekozen voor deze strikte bewoording. Professionele of semi-professionele machines welke worden aangeboden via handelskanalen (mede) gericht op gebruik in de privé-sfeer zoals stationaire cirkelzagen welke worden aangeboden in doe-het-zelf-centra, vallen wel degelijk onder onderhavig besluit, ook al worden deze machines ook door de beroepsmatige toepasser gebruikt.

Uitsluitend die machines welke op zodanige wijze worden aangeboden dat mag worden aangenomen dat zij niet, noch mede, voor gebruik in de privé-sfeer zijn bestemd, zullen buiten de toepassing van dit besluit vallen.

Het besluit treedt terug ten aanzien van die categorieën machines waarvoor specifieke voorschriften bestaan die alle in dit besluit bedoelde risico's omvatten. Voor specifieke voorschriften die zich beperken tot een of meer bepaalde risico's van een machine, treedt het besluit slechts terug voor wat betreft die risico's. Met betrekking tot andere risico's van die machine blijft dit besluit alsdan onverkort van toepassing. Het besluit zal ook niet meer van toepassing zijn op bepaalde categorieën machines of bepaalde risico's van een machine, ten aanzien waarvan na de inwerkingtreding van het besluit specifieke voorschriften van kracht worden, zulks met ingang van de inwerkingtredingsdatum van die specifieke voorschriften. Reeds eerder is aangegeven dat ten aanzien van het bepaalde in het Warenwetbesluit Elektrotechnische produkten een uitzondering geldt ten aanzien van het zojuist uiteengezette. Indien de risico's, verbonden aan een machine, hoofdzakelijk van elektrische oorsprong zijn, treedt voorliggend besluit ten aanzien van deze machines geheel terug en is dus ook voor mogelijke (rest)risico's van niet-elektrische aard niet meer van toepassing op deze machines. Onder 2° is deze afstemming verwoord. In het bepaalde onder 3° wordt aan betrokken ministers de bevoegdheid gegeven de categorieën machines aan te wijzen, waarop het besluit niet van toepassing is. Deze categorieën zullen overeenstemmen met de categorieën machines waarop de richtlijn 89/392/EEG niet van toepassing is. Met bovenstaande systematiek wordt aansluiting gevonden op het bepaalde in artikel 1, vierde en vijfde lid, van richtlijn 89/392/EEG waarin onder meer wordt bepaald dat de richtlijn niet van toepassing is op categorieën machines waarvoor

specifieke richtlijnen zijn of worden getroffen met betrekking tot de veiligheid van die machines en risico's daarvan, met uitzondering van de Laagspanningsrichtlijn.

In artikel 2 worden de gebruikelijke verbodsbepalingen aangetroffen: het is verboden machines te verhandelen welke niet voldoen aan de eisen bij of krachtens dit besluit gesteld. Daarbij wordt in dit verband uitdrukkelijk gewezen op het feit dat het begrip verhandelen ingevolge de Warenwet tevens omvat het verhuren van een waar. Verhuren valt namelijk onder de noemer afleveren van een waar, zoals genoemd in artikel 1 van de Warenwet. Ook doe-het-zelf-apparatuur die voor verhuur wordt aangeboden, zal dus altijd aan de eisen van dit besluit moeten voldoen.

Artikel 3 formuleert de algemene veiligheidseis waaraan alle machines, vallend onder dit besluit, moeten voldoen. In de tweede volzin wordt ter nadere concretisering van deze eis verwezen naar de fundamentele veiligheidseisen, opgenomen in bijlage I van de richtlijn.

Artikel 4 behandelt de vervaardiging van machines met inachtneming van geharmoniseerde Europese normen. Machines, voorzien van het EG-merkteken en vergezeld van de EG-verklaring van overeenstemming, worden vermoed te voldoen aan de fundamentele eisen van de richtlijn indien en voor zover zij overeenstemmen met de geharmoniseerde Europese normen. Aldus leveren deze normen voor fabrikanten een handzame leidraad bij de vervaardiging van veilige machines. Ook voor de toezichthoudende overheid hebben deze normen hun betekenis. In de regel zal een machine welke geheel in overeenstemming met de normen is vervaardigd, geen aanleiding tot optreden geven. Anders gezegd, de overheid zal bij een dergelijke vervaardiging uitgaan van de veronderstelling dat de machine in kwestie veilig is. Een en ander betekent niet, zoals eerder is uiteengezet, dat nimmer tegen een machine welke in overeenstemming is met de geharmoniseerde Europese normen, zal worden opgetreden.

Het vervaardigen van machines in overeenstemming met de geharmoniseerde Europese normen is tenslotte ook nog van belang in het kader van de door de fabrikant te treffen maatregelen ter bevordering van de vervaardiging van alleen veilige machines. Hierop zal later nog worden ingegaan.

De normen zullen door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden aangewezen.

In de artikelen 3 en 4 zijn de materiële eisen welke uit hoofde van dit besluit aan machines worden gesteld, neergelegd; machines dienen veilig te zijn en daartoe te voldoen aan de eisen van bijlage I van de richtlijn; wanneer zij vervaardigd zijn met inachtneming van geharmoniseerde Europese normen, worden zij vermoed te voldoen aan de eisen van die bijlage I.

In artikel 5 zijn de formele eisen die ten aanzien van machines in acht dienen te worden genomen, neergelegd.

Deze voorschriften, waarvan de inachtneming het recht tot het aanbrengen van het EG-merkteken op een machine geeft, strekken er toe bij te dragen aan de situatie dat de vervaardigde en te verhandelen machines voldoen aan de eisen van bijlage I van de richtlijn.

Naleving van deze voorschriften geeft geen zekerheid dat de desbetreffende machines ook werkelijk veilig zijn in de zin van artikel 3. Optreden van overheidswege tegen deze machines blijft derhalve altijd

mogelijk bij gebleken onveiligheid: het EG-merkteken, ook al is het rechtmatig aangebracht, geeft een vermoeden van veiligheid, maar geen zekerheid.

Ingevolge het eerste lid van artikel 5 dienen machines, vallend onder de reikwijdte van het besluit, alvorens zij worden verhandeld, te zijn voorzien van het EG-merkteken en een verklaring van overeenstemming met de fundamentele eisen van de richtlijn. Beschrijvingen van het merkteken en de verklaring zijn opgenomen in respectievelijk bijlage III en bijlage II, onder A, van de richtlijn.

Voordat een machine door de fabrikant van het EG-merkteken mag worden voorzien, dient deze de maatregelen ter bevordering van de overeenstemming van de door hem vervaardigde machine met de fundamentele eisen van de richtlijn te hebben getroffen. De richtlijn maakt in dit verband onderscheid tussen machines met een verhoogd risico – deze zijn opgenomen in bijlage IV van de richtlijn – en machines waarbij een dergelijk verhoogd risico ontbreekt.

Voor laatstgenoemde categorie machines geldt, dat de fabrikant of diens binnen de EEG gevestigde gemachtigde kan volstaan met het aanleggen en ter beschikking houden van de in het tweede lid, onder a, van artikel 5 bedoelde documenten. Het gaat hierbij om een technisch constructiedossier, houdende allerlei ontwerpgegevens en eventuele beproevingen daarvan, alsmede om gegevens met betrekking tot de wijze waarop door de fabrikant wordt zorggedragen dat de door hem vervaardigde machines overeenstemmen met de eisen van de richtlijn. In dit verband kan met name worden gedacht aan een door de fabrikant gehanteerd kwaliteitssysteem met betrekking tot de productie binnen zijn bedrijf, al of niet door een onafhankelijke instantie gecontroleerd.

Onder b van het tweede lid van artikel 5 wordt aangegeven welke maatregelen de fabrikant van machines met een verhoogd risico moet treffen indien hij bij de vervaardiging van deze machines de geharmoniseerde normen betreffende alle op deze machine van toepassing zijnde fundamentele eisen, toepast.

De fabrikant heeft daarbij de vrijheid van keuze uit een drietal mogelijkheden, variërend van het samenstellen van een technisch dossier en het toezenden daarvan aan een deskundige onafhankelijke instantie, tot een typekeuring van de machine door een dergelijke instantie.

Ingevolge onderdeel c van het tweede lid bestaat er voor de fabrikant geen keuze uit te treffen maatregelen indien hij machines met een verhoogd risico vervaardigt zonder daarbij de relevante geharmoniseerde normen toe te passen. Dit laatste kan om diverse redenen het geval zijn. Zo is het bijvoorbeeld denkbaar dat er ten aanzien van een bepaald veiligheidsaspect van de machine nog geen geharmoniseerde normen bestaan. Tevens is het mogelijk dat een geharmoniseerde norm een bepaalde door de fabrikant gewenste innovatie niet toestaat; de fabrikant zal dan aan deze norm voorbij willen gaan.

In deze situaties dient de fabrikant, nu er immers ten aanzien van de door hem te vervaardigen machines in beginsel geen vermoeden van overeenstemming met de fundamentele eisen van de richtlijn geldt, altijd een EG-type-onderzoekverklaring van een onafhankelijke instantie te verkrijgen. Alsdan ontstaat voor deze machines alsnog het vermoeden van overeenstemming met de fundamentele eisen van de richtlijn en hebben zij in beginsel toegang tot de EEG-markt. Bovenstaande procedures zijn gedetailleerd beschreven in bijlage VI van de richtlijn.

De in dit verband genoemde deskundige onafhankelijke instanties zijn instanties die door de overheid bij de Commissie van de Europese

Gemeenschappen in het kader van deze richtlijn zijn aangemeld.

De lidstaten dienen daarbij de criteria in bijlage VII van de Richtlijn in acht te nemen, die onder meer betrekking hebben op de vereiste onafhankelijkheid en deskundigheid van de aan te melden instanties, en die een uitwerking hebben gekregen in geharmoniseerde Europese normen (EN-45000-serie).

Instanties die kunnen aantonen dat zij voldoen aan de voor die instantie relevante EN-45000-normen, worden geacht in overeenstemming te zijn met de criteria.

Aan het bovenstaande wordt in het besluit uitvoering gegeven door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de desbetreffende instanties te laten aanwijzen.

Deze aanwijzingen zullen geschieden in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die, zoals in de inleiding reeds is vermeld, door middel van een algemene maatregel van bestuur op basis van de Wet op de gevaarlijke werktuigen uitvoering geeft aan de richtlijn voor wat betreft machines die bestemd zijn voor het gebruik in de arbeidsfeer.

Hiermede wordt bereikt dat de aanwijzingen door het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op het gebied van machines op elkaar worden afgestemd.

In het kader van het te voeren aanwijzingenbeleid zullen de ministers de EN-45000-normen als leidraad hanteren. Aan te wijzen instanties kunnen het voldoen aan deze normen aantonen door de benodigde erkenningen van de Raad voor de Certificatie en STERLAB te tonen.

De Ministers van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zullen, waar efficiënt en mogelijk, dergelijke erkenningen verlangen, voordat tot een aanwijzing wordt overgegaan.

Door middel van deze opzet wordt bewerkstelligd dat de na aanwijzing door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur door hem aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen gemelde instanties voldoen aan de in bijlage VII van de richtlijn gestelde criteria. Aan de door de minister aangewezen instanties worden gelijkgesteld de door de andere lidstaten in het kader van deze richtlijn bij de commissie aange-
melde instanties.

In het zevende lid wordt bepaald dat op machines waarop mede het Warenwetbesluit Elektrotechnische Produkten van toepassing is, het EG-merkteken pas mag worden aangebracht indien deze machines tevens voldoen aan het bepaalde bij of krachtens dat besluit. Dit vloeit voort uit het gegeven dat de Laagspanningsrichtlijn zelf geen regeling kent inzake het EG-merkteken, in tegenstelling tot de «nieuwe-aanpak» richtlijnen. In het geval dat het Warenwetbesluit Elektrotechnische produkten van toepassing is op machines naast voorliggend besluit – er zal dan gezien het eerder opgemerkte geen sprake zijn van een risico van hoofdzakelijk elektrische oorsprong – geeft het EG-merkteken ingevolge artikel 8, vijfde lid, van richtlijn 89/392/EEG tevens aan dat de machine voldoet aan de bepalingen van de Laagspanningsrichtlijn, neergelegd in het Warenwetbesluit Elektrotechnische produkten.

In het besluit wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde dynamische verwijzing naar de (bijlagen van de) richtlijn. Voor deze methodiek is om wetgevings-economische redenen gekozen. Voorziene wijzigingen van de bijlagen van de richtlijn zullen op deze wijze niet behoeven te leiden tot aanpassing van het besluit.

Omdat richtlijn 89/392/EEG werd gewijzigd door richtlijn 91/368/EEG nog voordat hij diende te worden geïmplementeerd, is als uitgangspunt

in dit besluit gekozen voor de richtlijn 89/392/EEG zoals hij is gewijzigd door richtlijn 91/368/EEG. Om kenbaarheidsredenen wordt onder andere in artikel 7 bepaald, dat wijzigingen van de bijlage van de richtlijn worden bekendgemaakt in de Staatscourant met een inwerkingstredingsdatum.

Artikel 9 voorziet in een overgangsregiem voor machines welke reeds vóór 1 januari 1993 zijn verhandeld in de zin van de Warenwet. Deze machines mogen nog tot uiterlijk 31 december 1994 worden (door)verhandeld. Deze data vloeien voort uit de bepalingen terzake van de richtlijn.

III. TRANSPONERINGSTABEL

In onderstaande tabel is aangegeven op welke wijze de richtlijn 89/392/EEG in voorliggend besluit is uitgevoerd.

Concordantie-tabel Warenwetbesluit machines

Richtlijn 89/392/EEG	Warenwetbesluit
artikel 1	artikel 1, eerste lid, onder a, artikel 1, tweede lid
artikel 2	artikel 2 jo. artikel 3
artikel 3	artikel 3, tweede volzin
artikel 4	machines welke voldoen aan besluit mogen verhandeld worden
artikel 5, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid. Overige leden	artikel 4 procedure-regels: behoeven geen uitwerking in besluit
artikel 6	procedure-regels: behoeven geen uitwerking in besluit
artikel 7, eerste lid Overige leden	artikel 2, jo. artikel 17 e.v. Wet Economische Delicten. procedure-regels: behoeven geen uitwerking in besluit
artikel 8, eerste lid, tweede, derde, vierde en zesde lid Vijfde lid	artikel 5, eerste lid artikel 5, tweede, vijfde en zesde lid Eventueel van toepassing zijn van overige wetgeving: naleving daarvan is vanzelfsprekend, behoeft geen uitwerking in dit besluit. Indien het EG-merkteken (of tekens) is (zijn) aangebracht, wordt machine vermoed te voldoen aan alle van toepassing zijnde voorschriften
artikel 9	artikel 5, derde en vierde lid.
artikel 10	artikel 5, eerste lid artikel 6
artikel 11	procedure-regels: algemene beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing. Behoeft geen uitvoering in dit besluit
artikel 12	opdracht aan de Commissie behoeft geen uitvoering in dit besluit
artikel 13	artikel 9

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons